

Шта ако је имплицитна порука Републиканаца (не бојте се, неће бити истинских промена) права илузија?

Када је јунак Карпентерове књиге Они живе ставио необичне наочари које је случајно пронашао у некој напуштеној цркви, приметио је билборд са рекламом за одмор на Хавајима, али је на њему стајао натпис: „Жените се и множите се.“ На огласу са другог билборда за телевизор у боји писало је: „Не размишљај него купи!“ У овом случају наочари служе као средство за критиковање идеологије. Другим речима, омогућиле су му да види праву поруку скривену испод сјајне и шарене глазури. Шта бисмо угледали када бисмо председничку кампању републиканаца посматрали кроз такве наочари? Као прво, мноштво противречности и недоследности:

- Њихов позив да се превазиђу страначке поделе, док с друге стране воде политику културног рата између „нас“ и „њих“.
- Упозорење да би породични живот кандидатâ требало да буде далеко од очију јавности, док са сопственим породицама парадирају на бини.
- Обећања да ће бити промена, док истовремено нуде исте старе програме (нижи порези и мања социјална давања, агресивна спољна политика, итд.)
- Залагање да се смањи државна потрошња, док непрекидно хвале председника Регана. (Сетите се Регановог одговора онима који су се бојали да ће дугови експлодирати: „Довољно је велик да се брине сам о себи.“)
- Оптужбе да демократе преферирају стил, а не суштину, које републиканци изричу на спектакуларним митинзима.

Затим бисмо приметили да ове и остале недоследности не представљају слабост, већ да оснажују поруку коју републиканци шаљу. Републикански стратези мајсторски користе мане либерализма. Њихова снисходљива „забринутост“ за сиромашне помешана је са једва прикривеном равнодушношћу, ако не и презиром, према обичним радницима, а политички коректан феминизам са прикривеним неповерењем према женама на власти. Гувернер Аљаске Сара Пејлин се показала као одличан пример за оба, парадирајући са супругом, који припада радничкој класи, и шепурећи се са својим феминизмом.

Претходне генерације политичарки (премијер Индије Индира Ганди, премијер Израела Голда Меир, премијер Велике Британије Маргарет Тачер, па чак и у извесној мери и америчка сенаторка Хилари Клинтон) биле су „фалусне“ жене. Понашале су се као

„гвоздене даме“, опонашајући мушки ауторитет и покушавајући да га надмаше, као и да буду „већи мушкарци од самих мушкараца“.

Пишући у француском недељнику *Le point*, Жак-Алан Милер, следбеник покојног француског филозофа Жака Лакана, приметио је како Пејлинова, за разлику од осталих, с поносом истиче женственост и материнство. Она има „кастрациони“ ефекат на мушке противнике, не зато што је мужевнија од њих, већ зато што саркастично умањује надувани мушки ауторитет. Како каже Милер, Пејлинова инстинктивно зна да је мушки „фалусни“ ауторитет само поза, претварање које треба искористити и изложити подсмеху. Сетите се како се спрдала са радом сенатора Барака Обаме на организовању заједнице.

Пејлинова нуди „постфеминистичку“ женственост без комплексности, сједињујући особине мајке, смерне учитељице (наочари, пунђа), јавне личности, и имплицитно сексуалног објекта, која с поносом представља „првог човека“ као фалусну играчку. Њена порука гласи да јој ништа не недостаје, а да би увреда била још већа, овај левичарско-либерални сан остварила је републиканка. Као да је Пејлинова заправо оно што фемнисткиње левичарско-либералне оријентације желе да буду. Није ни чудно што Пејлинова одаје утисак лажног ослобођења. „Дајте још [нафтних] бушотина!“ Феминизам и породичне вредности! Велике корпорације и обични радници! Него, да се вратимо на Карпентерову књигу. Да би човек схватио шта републиканци заиста поручују, мора узети у обзир не само оно што је изречено, већ и оно што се имплицира.

У случају њихове популистичке поруке да су озлојеђени због инертности и корупције у Вашингтону, кроз наочари би се видело да им не смета што јавност одбија да схвати прави смисао: „Не дозвољавамо вам да схватите, па се забављајте и искаљујте свој бес! Ми ћемо се позабавити послом. Имамо довољно закулисних стручњака који умеју да среде ствари. У извесном смислу је и боље је да ништа не знате.“ (Сетите се како је потпредседник Дик Чејни наговештавао како власт има и мрачну страну док је успешно провлачио иницијативу да председник добије већу извршну власт). А када порука гласи да ће промена бити, кроз наочари би се видело отприлике следеће: „Не брините, правих промена неће бити, јер хоћемо да променимо само неке ситнице како бисмо се побринули да се заправо ништа и не промени.“ Републиканци стално понављају причу о променама или о томе како ће замутити устајалу воду у Вашингтону. (Сетите се бившег председавајућег Представничког дома Њута Гингрича који се 1994. кроз популизам уздигао на власт).

Немојмо се заваравати – гласачи републиканаца знају да правих промена неће бити. Знају да ће све наставити својим током уз козметичке измене. То је део договора.

Пре четири године сенатор Џон Кери је изгубио на изборима јер је био председник Буш са људским ликом. Данас је сенатор Џон Мекејн накарминисани Буш. У питању је реторички кармин којим је исписао: „Нема фолирања“. Када су принстонског филозофа Хенрија Франкфурта, аутор бестселера О фолирању, питали који се амерички политичар највише удаљио од преовлађујућег фолирања, навео је Мекејна и тиме начинио трагикомичан промашај. Отворен наступ у коме се види анти-фолирантска искреност можда је и најпааметнији облик фолирања, то јест обично популистичко позирање.

Шта, међутим, ако је имплицитна порука Републиканаца (не бојте се, неће бити истинских промена) права илузија, а не скривена истина? Шта ако се промене заиста и десе? Или, да парафразирамо браћу Маркс – Мекејн и Пејлинова изгледају као да желе промене, а тако и говоре – али то нас не сме заварати, могли би да остваре промене!

Можда је то и највећа опасност, јер то би то биле промене у правцу домовине на првом месту и захтева за још више нафтних бушотина [слогани из изборне кампање].

Срећом, као неки прерушени изборни благослов, десило се нешто отрежњујуће што нас је подсетило где заиста живимо – у стварности глобалног капитализма. Држава планира ванредне мере и да потроши стотине милијарди долара, ако не и билион, како би санирала последице финансијске кризе коју су проузроковале шпекулације на слободном тржишту.

Поука је јасна – тржиште и држава нису у сукобу. Додуше, потребне су снажне интервенције државе како би се одржала равнотежа тржишта.

Прва реакција републиканаца на финансијски крах била је да се он сведе на малу незгоду која се лако може излечити одговарајућом дозом старог републиканског лека (строго поштовање тржишних механизма итд.) Укратко, скривена порука републиканаца била је следећа – дозвољавамо вам да и даље сањате.

Међутим, све политичке флоскуле о мањој државној потрошњи постале су небитне после изненадног судара са реалношћу. Данас чак и они који се најгласније залажу за смањење прекомерне моћи Вашингтона прихватају чињеницу да је државна интервенција нужна у незамисливо великој мери. Суочивши се с тиме, онолико хвалисање о томе како „нема фолирања“ свело се на конфузно мрмљање. Где су данас Мекејнова чврста одлучност и сарказам Пејлинове?

И да ли је финансијски крах заправо крај сна? То зависи од тога како ће најшира јавност гледати на њега. Другим речима, које ће тумачење преовладати? Која ће „прича“ победити?

Када се нормалан ток ствари изненада прекине, отвара се поље „дискурзивног“ идеолошког надметања. Хитлер је у Немачкој крајем двадесетих година прошлог века добио у надметању за причу која ће Немцима објаснити разлоге за кризу у Вајмарској републици и како из ње изаћи. (Његова завера је била завера против Јевреја.) У Француској је 1940. победила прича маршала Петена о томе како је Француска пропала због јеврејског утицаја и дегенерације демократије.

Сходно свему наведеном, главни задатак владајуће идеологије јесте да наметне причу која кривицу за финансијски крах неће свалити на систем глобалног капитализма као такав, већ на, рецимо, лабаве прописе и корупцију у великим финансијским институцијама. Уколико желимо да се супротставимо овој тенденцији требало би да инсистирамо на кључном питању – која „мана“ система отвара могућност за овакве кризе и падове и њихова стална избијања?

Прво што би требало имати у виду јесте да је порекло кризе „доброћудно“. Пошто је у првим годинама новог миленијума експлодирао „дот-ком“ балон, одлука супротна партијском ставу била је да се уведу олакшице за улагања у некретнине како би привреда напредовала, а рецесија била спречена. Данашњи крах је цена коју САД плаћају за то што су рецесију одложиле за пет година.

Опасност је у томе што ће нас прича о наводним разлозима за финансијски крах навести да и даље сањамо уместо да нас отрезни. А овде би се требало забринути – не само због економских последица финансијског краха, већ и због очитог искушења да интензивирамо „рат против тероризма“ и интервенционизам Америке како би привреда наставила да функционише.

(Аутор је филозоф и психоаналитичар, ради као виши истраживач на Институту за напредне студије друштвених наука у Есену. Између осталог, аутор је књига Крхки апсолут и Да ли то неко рече тоталитаризам?)

Извор: http://www.inthesetimes.com/article/3976/through_the_glasses_darkly